

Znaki drogowe

Znaki i sygnały drogowe są to źródła informacji niezbędne w ruchu drogowym. Ich znaczenie i zakres w Polsce reguluje Rozporządzenie ministrów Infrastruktury oraz spraw wewnętrznych i administracji z dnia 31 lipca 2002 roku w sprawie znaków i sygnałów drogowych. Znajomość znaków i sygnałów drogowych jest obowiązkowa dla wszystkich kierowców. Potwierdza to ukończony kurs, jednak w miarę upływu czasu przepisy się zmieniają i kierowcy we własnym zakresie muszą się doszkalać. W większości krajów znaki są takie same. Różnice czasami wynikają z lokalnej specyfiki (np. w ruchu lewostronnym). Fizycznie znaki drogowe możemy podzielić na:

- Znaki pionowe – w postaci tarcz, tablic z napisami lub symbolami, które występują również w postaci znaków świetlnych;
- Znaki poziome – w postaci linii, napisów i symboli umieszczonych na nawierzchni drogi.

Oprócz wymienionych znaków stosuje się też znaki związane z oznaczeniem pasa drogowego, urządzeń bezpieczeństwa ruchu. Wszystkie znaki muszą być czytelne i jasno sprecyzowane, gdyż kierowca na ich podstawie podejmuje „za kierownicą” ważne decyzje.

Wspomniane Rozporządzenie określa znaczenie znaków, dzieląc je na grupy. Są to grupy: znaków zakazu, znaków nakazu, znaków ostrzegawczych, znaków informacyjnych, oraz tablic. Wszystkie znaki pełnią w ruchu drogowym dwie podstawowe funkcje:

- Funkcję informacyjną – wyrażając pewnie fakty, stany, które mogą się wydarzyć w ruchu drogowym (np. znak ostrzegawczy „sypki żwir”);
- Funkcję wychowawczą – apelatywną – służącą do sterowania zachowaniem użytkowników dróg (np. znak zakazu „zakaz wjazdu”).

Język znaków drogowych jest językiem sztucznym (formalnym), gdyż został celowo zbudowany. Jest on też kodem niejednorodnym. Świadczy o tym fakt, że znaki te zawierają elementy innych kodów. Jest w nich odrobina języka naturalnego,

etnicznego, szczególnie jest to widoczne na tablicach nazw miejscowości. Innym tego przykładem są oznaczenia liczbowe, określające odległość, tonaż, szerokość. O niejednorodności znaków drogowych świadczy też ich ikoniczność i arbitralność (bezwzględność). Znaki ikoniczne stanowią klasę najsilniejszą co jest uwarunkowane międzynarodowym zasięgiem ich używania [Bojar 1987, s. 238]. Ilustracja 11 prezentuje kilka znaków ikonicznych:

Ilustracja 11: Znaki drogowe o charakterze ikonicznym.

toaleta publiczna

przystanek autobusowy

punkt informacji turystycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rozporządzenia ministrów infrastruktury oraz spraw wewnętrznych i administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. 2002 nr 170 poz. 1393).

Jak widać właściwości ikoniczne omawianych znaków są oczywiste dzięki czemu łatwo można zorientować się jaką informację nam przekazują. Są one właściwie odbierane nawet przez użytkowników ruchu drogowego, którzy nie przeszli żadnego przeszkolenia w zakresie ich znaczenia (np. dzieci).

Znaki drogowe dzięki swojej dwuklasowej budowie pozwalają tworzyć niewielką ilość jednostek elementarnych. Dzieje się tak z powodu fizycznego podziału znaków na grupy, w których

istnieje jeden wyraźny wspólny element. Przedstawia to poniższy podział.

- Kształt tablicy: prostokąt, koło, trójkąt;
- Kolor tablicy: niebieski, biały, żółty;
- Obecność lub brak czerwonego obrzeża [Bojar 1987, s. 239].

Ta dwuklasowość znaków powoduje lepsze zapamiętanie ich znaczenia przez kierowców oraz pozwala na szybsze ich odczytanie. Przykładem tego jest sytuacja, w której kierowca dojeżdżając do skrzyżowania nie wie kto ma pierwszeństwo przejazdu. Zwróciwszy uwagę na sam kształt znaku odwróconego tarczą, który obowiązuje innego uczestnika ruchu, wie jaki jest właściwy porządek ruchu na skrzyżowaniu. Są to znaki całkowicie rozpoznawalne.

Znaki o kształcie obróconego kwadratu, ośmioboku, oraz odwróconego prostokąta są niepowtarzalne, dlatego ułatwiają kierowcom odczyt zawartych w nich informacji [Przybyszewski 1994].

Jednak często samo poprawne zrozumienie znaczenia informacji, która jest umieszczona na tarczy znaku nie wystarcza. Bez pewnej dodatkowej wiedzy jest ona niepełna. Kierowca może nie wiedzieć, w którym miejscu dany znak obowiązuje i znajdzie się w sytuacji wielce problemowej. Jednak sprawy te reguluje wspomniane rozporządzenie. Rozważmy więc przypadki, jak na ilustracji 13.

Ilustracja 13: Miejsca obowiązywania znaków drogowych.

zakaz wyprzedzania

ograniczenie prędkości

zakaz zatrzymywania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rozporządzenia

ministrów infrastruktury oraz spraw wewnętrznych i administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. 2002 nr 170 poz. 1393).

Jak widać znaki te posiadają też informację ukrytą. Dla laika jest ona nie widoczna, ale każdy kierowca chcąc odnaleźć się w ruchu drogowym musi ją znać.

Ważną cechą niektórych zestawów znaków drogowych w procesie przekazywania informacji jest ich redundancja. Jest ona zdolnością komunikatu do zawierania większej ilości informacji, niż jest to niezbędne w celu przekazania treści. Do jej największej zalety zaliczyć można zapobieganie stratom informacji wynikającym z uszkodzenia znaku. W komunikacji drogowej redundancję osiąga się dwoma sposobami:

- Nadając kilkakrotnie tą samą informację, co jest nieekonomiczne;
- Poprzez to, że znaki różnią się od siebie więcej niż jednym elementem. Redundancja może wystąpić w przypadku stawiania znaków kolejno za sobą (znaki przez przejazdami kolejowymi) [Bojar 1987, s. 246].

Jak widać, mimo gwałtownego rozwoju mass-mediów, tradycyjna postać książek, czasopism, nadal ma swoich zwolenników. Znaki drogowe od początku towarzyszyły kierowcom, wyjaśniając im prawa ruchu drogowego i regulując porządek na drogach. Są one niezbędne i uważam, że są najczęściej wykorzystywanym źródłem informacji podczas prowadzenia pojazdów. W poniższym podrozdziale przedstawię źródła prawne, które są ostatnim źródłem informacji omawianym w pracy.

Znaki i sygnały drogowe odgrywają niezwykle istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego. Ich podstawowym zadaniem jest szybkie i jednoznaczne przekazywanie informacji kierowcom, pieszym oraz rowerzystom. W przeciwieństwie do wielu innych źródeł informacji, znaki drogowe muszą być odczytywane niemal

natychmiast, często w bardzo krótkim czasie i w trudnych warunkach atmosferycznych. Kierowca prowadzący pojazd nie może poświęcić zbyt wiele uwagi na analizowanie treści znaku, dlatego system oznaczeń drogowych został zaprojektowany w sposób maksymalnie uproszczony i intuicyjny. Dzięki odpowiednio dobranym kolorom, kształtom oraz symbolom możliwe jest szybkie rozpoznanie rodzaju przekazywanej informacji.

Ważnym elementem systemu znaków drogowych jest ich standaryzacja. W większości państw europejskich oraz wielu krajach świata stosowane są bardzo podobne oznaczenia. Wynika to z międzynarodowych porozumień dotyczących organizacji ruchu drogowego. Dzięki temu kierowcy podróżujący poza granicami swojego kraju mogą stosunkowo łatwo odnaleźć się w obcym systemie komunikacyjnym. Uniwersalność znaków drogowych ma ogromne znaczenie szczególnie obecnie, gdy transport międzynarodowy oraz turystyka samochodowa rozwijają się bardzo dynamicznie. Kierowca poruszający się po drogach różnych państw powinien mieć możliwość szybkiego rozpoznania podstawowych ostrzeżeń, zakazów i nakazów bez konieczności znajomości lokalnego języka.

Znaki drogowe są również przykładem bardzo skutecznego systemu komunikacji wizualnej. Większość informacji przekazywana jest za pomocą prostych symboli graficznych, które są łatwe do zapamiętania. Symbolika ta pozwala ograniczyć ilość tekstu, co ma szczególne znaczenie podczas jazdy z dużą prędkością. Kierowca nie musi czytać długich komunikatów, lecz jedynie rozpoznaje odpowiedni znak oraz jego znaczenie. Przykładem mogą być znaki ostrzegające przed śliską nawierzchnią, robotami drogowymi czy obecnością dzieci w pobliżu szkoły. Nawet osoby nieznające dokładnych przepisów ruchu drogowego często intuicyjnie rozumieją sens takich oznaczeń.

Istotną cechą znaków drogowych jest także ich odpowiednie rozmieszczenie w przestrzeni drogowej. Znaki muszą być ustawione w taki sposób, aby były dobrze widoczne zarówno w dzień, jak i w nocy. W tym celu stosuje się specjalne

materiały odbłaskowe, które poprawiają widoczność po oświetleniu reflektorami pojazdu. Bardzo ważna jest również odpowiednia wysokość montażu znaków oraz zachowanie właściwej odległości od jezdni. Nieprawidłowo ustawiony znak może zostać niezauważony przez kierowcę, co może prowadzić do niebezpiecznych sytuacji na drodze. Szczególne znaczenie ma to na drogach szybkiego ruchu, gdzie czas reakcji kierowcy jest znacznie krótszy.

Wraz z rozwojem technologii coraz częściej stosuje się również znaki o zmiennej treści. Są to elektroniczne tablice informacyjne umożliwiające przekazywanie aktualnych komunikatów dotyczących warunków ruchu drogowego. Dzięki nim kierowcy mogą być informowani o korkach, wypadkach, remontach dróg czy niekorzystnych warunkach atmosferycznych. Tego rodzaju rozwiązania wykorzystywane są przede wszystkim na autostradach oraz drogach ekspresowych. Dynamiczne znaki drogowe zwiększają bezpieczeństwo ruchu oraz pozwalają lepiej organizować przepływ pojazdów. W przyszłości ich znaczenie prawdopodobnie będzie jeszcze większe wraz z rozwojem inteligentnych systemów transportowych.

Nie można również pominąć znaczenia sygnałów świetlnych, które stanowią integralną część systemu informacji drogowej. Sygnalizacja świetlna umożliwia kontrolowanie ruchu na skrzyżowaniach oraz przejściach dla pieszych. Dzięki zastosowaniu trzech podstawowych kolorów – czerwonego, żółtego i zielonego – możliwe jest szybkie przekazywanie jednoznacznych poleceń uczestnikom ruchu. Kolory te zostały dobrane nieprzypadkowo. Czerwony kojarzy się z zakazem i niebezpieczeństwem, zielony z możliwością ruchu, natomiast żółty pełni funkcję ostrzegawczą. Sygnalizacja świetlna należy do najważniejszych elementów organizacji ruchu w miastach, ponieważ umożliwia bezpieczne poruszanie się dużej liczby pojazdów oraz pieszych.

Znaki drogowe pełnią również funkcję edukacyjną. Już od najmłodszych lat dzieci uczą się podstawowych oznaczeń

drogowych oraz zasad bezpiecznego poruszania się po drogach. Wiedza ta przekazywana jest podczas zajęć szkolnych, egzaminów na kartę rowerową czy kampanii społecznych. Dzięki temu uczestnicy ruchu drogowego stopniowo poznają znaczenie poszczególnych znaków i uczą się właściwych zachowań. Edukacja komunikacyjna ma ogromne znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa na drogach oraz ograniczania liczby wypadków.

Warto także zwrócić uwagę na psychologiczny aspekt oddziaływania znaków drogowych. Odpowiednio zaprojektowane oznaczenia wpływają na zachowanie kierowców oraz pomagają kształtować właściwe nawyki. Znaki ostrzegawcze skłaniają do zachowania ostrożności, znaki ograniczenia prędkości zmuszają do wolniejszej jazdy, a znaki informacyjne pomagają w podejmowaniu decyzji dotyczących dalszej trasy. Skuteczność znaków zależy jednak od stopnia ich przestrzegania przez uczestników ruchu. Nawet najlepiej zaprojektowany system oznaczeń nie będzie skuteczny, jeśli kierowcy będą ignorować przekazywane informacje.

W praktyce znaki drogowe bardzo często współpracują z innymi źródłami informacji wykorzystywanymi przez kierowców. Obecnie wielu użytkowników dróg korzysta z nawigacji satelitarnej, aplikacji mobilnych oraz komunikatów radiowych. Mimo tego tradycyjne oznakowanie drogowe nadal pozostaje podstawowym i najważniejszym źródłem informacji podczas jazdy. Nawigacja może ulec awarii lub wskazywać nieaktualne dane, natomiast znaki drogowe znajdujące się przy drodze obowiązują wszystkich uczestników ruchu i mają pierwszeństwo przed wskazaniem urządzeń elektronicznych.

Podsumowując, znaki i sygnały drogowe stanowią niezwykle ważny system przekazywania informacji w ruchu drogowym. Ich odpowiednia konstrukcja, standaryzacja oraz rozmieszczenie umożliwiają szybkie i skuteczne komunikowanie się z uczestnikami ruchu. Dzięki nim możliwe jest utrzymanie porządku na drogach, zwiększenie bezpieczeństwa oraz ograniczenie liczby kolizji i wypadków. Znaki drogowe są

jednym z najważniejszych elementów współczesnej infrastruktury transportowej i trudno wyobrazić sobie bez nich funkcjonowanie nowoczesnego ruchu drogowego.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.